

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

03.06.2024. – 07.06.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 10.06.2024. године

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 03.06.2024. – 07.06.2024.

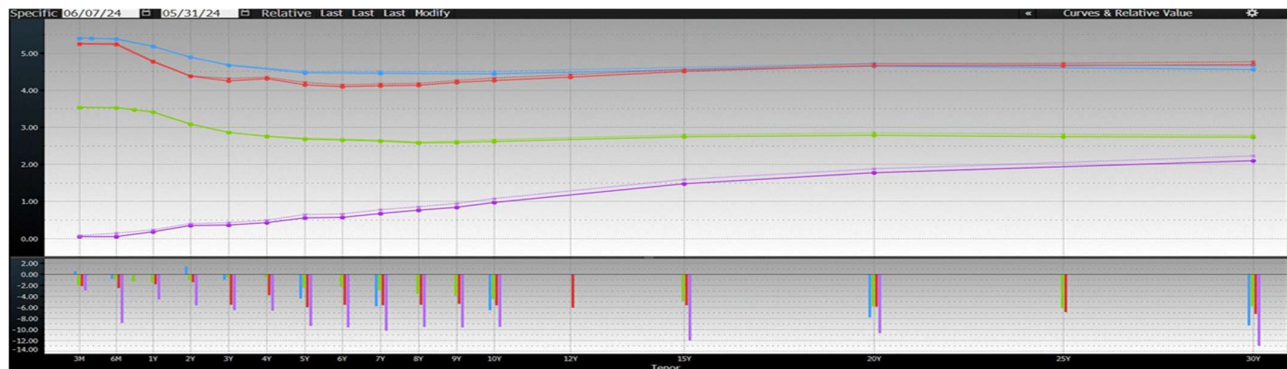
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра			САД			Велика Британија			Јапан		
	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24
2 године	3.10	-	3.08	4.87	-	4.89	4.41	-	4.40	0.41	-	0.35
5 година	2.71	-	2.68	4.51	-	4.46	4.21	-	4.15	0.65	-	0.56
10 година	2.66	-	2.62	4.50	-	4.43	4.32	-	4.26	1.07	-	0.98

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке *Bund*ове

Доспијеће	Приноси		
	31.5.24	-	7.6.24
3 мјесеца	3.588	-	3.562
6 мјесеца	3.534	-	3.525
1 година	3.434	-	3.427

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 07.06.2024. године (пуне линије) и 31.05.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

ЕЦБ је 6. јуна, у складу са очекивањима, смањила све три кључне каматне стопе за 25 базних поена, при чему је каматна стопа на депозите банака (*Deposit Facility*) смањена на ниво од 3,75% са рекордно високих 4,0%. Такође, објављене су нове кварталне прогнозе ЕЦБ, од чега се посебно могу да издвоје прогнозе инфлације коју су за 2024. и 2025. годину повећале за по 0,2 процентна поена у односу на претходне, што указује на то да инфлација ни у сљедећој години неће достићи циљани ниво (2%). Предсједница Легард је поновила да ће УВ ЕЦБ наставити да слиједи приступ “састанак по састанак” и да ће будуће одлуке зависити од надолazeћих података, да ће задржати каматне стопе “довољно рестриктивним док год буде потребно”, док се ЕЦБ “не обавезује унапријед на одређену путању каматних стопа”. Изјавила је и да се очекује да ће се инфлација кретати око тренутног нивоа током остатка ове године, а да се њен пад ка циљаном нивоу ЕЦБ очекује током друге половине наредне године. Иако је агенција за додјелу кредитног рејтинга S&P смањила рејтинг Француске на AA-, приноси обавезница Француске у прошлој недјељи нису забиљежили посебно различита кретања у поређењу са приносима обавезница других сигурнијих чланица зоне евра, највјероватније због чињенице да су изгледи рејтинга сада стабилни и не указују на додатна очекивања смањења рејтинга. С друге стране, приноси обавезница зоне евра су биљежили прилично

волатилна кретања у посматраном периоду, у зависности од објављених економских индикатора, који су утицали на промјену перцепције тржишних учесника по питању даљих корака које ће водеће централне банке предузимати. Снажни економски подаци и гласнији представници ЕСВ утицали су на то да неки аналитичари и инвеститори умање очекивања смањења каматних стопа ЕСВ у овој години.

Слично, снажни подаци са тржишта рада у САД су умањили очекивања да ће ова централна банка смањити каматне стопе у блиској будућности, што се такође одразило на кретања приноса у зони евра. Ипак, у односу на претходну недјељу приноси обавезница зоне евра су благо смањени, те су приноси њемачких обавезница забиљежили пад од 1 до 4 базна поена. Приноси италијанских обавезница на предњем и средњем дијелу криве су повећани за око 2 базна поена, док је на крајњем дијелу криве дошло до пада приноса за 2 базна поена.

Блоомберг је објавио да ЕСВ планира апеловати на неколико њемачких банака да повећају своје резерве за губитке на имовинске кредите, што ће вјероватно утицати на профите банака. Банке са значајном изложеношћу комерцијалним портфолијима некретнина су примарни циљеви ЕСВ, а очекује се да ће банке у Њемачкој овим бити највише погођене, иако је ЕСВ разматрала банке и из других чланица.

Табела 3: Прогнозе ЕСВ јун 2024.

	2024. година	2025. година	2026. година
БДП – најновија прогноза	0,9%	1,4%	1,6%
БДП – прогноза из марта	0,6%	1,5%	1,6%
ИНФЛАЦИЈА – најновија прогноза	2,5%	2,2%	1,9%
Инфлација – прогноза из марта	2,3%	2,0%	1,9%

Табела 4: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	РМІ индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	МАЈ	47,4	47,3	45,7
2.	РМІ индекс услужног сектор – ЕЗ (финал.)	МАЈ	53,3	53,2	53,3
3.	РМІ композитни индекс – ЕЗ (финал.)	МАЈ	52,3	52,2	51,7
4.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	АПР	-5,3%	-5,7%	-7,8%
5.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	АПР	22,7	22,1	22,2
6.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	АПР	-	-7,58	-5,38
7.	Биланс текућег рачуна – Француска (у милијардама EUR)	АПР	-	-1,8	0,6
8.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	АПР	0,3%	-1,6%	-2,4%
9.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	АПР	-3,0%	-3,9%	-4,3%
10.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	АПР	0,7%	0,9%	0,7%
11.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	АПР	-	1,2%	1,0%
12.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	АПР	0,6%	0,8%	-1,3%
13.	БДП – ЕЗ (Q/Q) финал.	I квартал	0,3%	0,3%	-0,1%
14.	Запосленост – ЕЗ (Q/Q) финал.	I квартал	0,3%	0,3%	0,3%
15.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	АПР	0,2%	0,0%	0,7%
16.	Малопродаја – Холандија (Г/Г)	АПР	-	2,3%	4,3%
17.	Малопродаја – Италија (Г/Г)	АПР	-	-1,9%	1,9%
18.	Потрошња становништва – Холандија (Г/Г)	АПР	-	0,6%	0,4%
19.	Промјена броја запослених – Шпанија (у '000)	МАЈ	-	-58,7	-60,5
20.	Стопа незапослености –Њемачка	АПР	5,9%	5,9%	5,9%
21.	Стопа незапослености – Ирска	МАЈ	-	4,0%	4,0%

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

САД

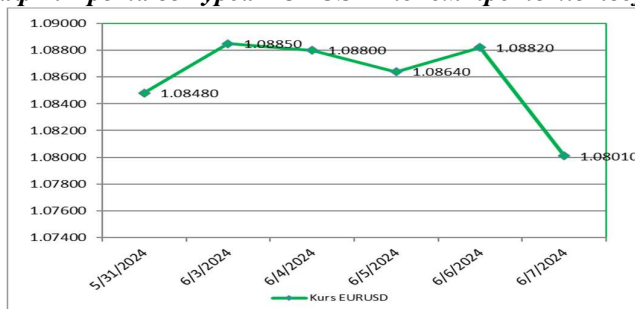
Тржиште САД је током прошле недјеље било изложено великим турбуленцијама подстакнутим објављивањем и позитивних и негативних података на тржишту рада. У петак су објављени дуго очекивани подаци о промјени броја запослених по секторима који би могли да дају јаснији сигнал будућих одлука Феда. Подаци у сва три водећа сектора (нефармерском, приватном и прерађивачком) су били знатно изнад очекивања, иако је стопа незапослености благо повећана, утичући на раст приноса. Због и даље снажног тржишта рада умањена су очекивања да би Фед могао у скорје вријеме смањити каматне стопе, па је због тога дошло до раста приноса обавезница дуж цијеле криве. Посљедњи подаци истичу тржиште рада које наставља да пркоси очекивањима и смањује утицај високих каматних стопа и цијена на економију. Та јачина тржишта ризикује да инфлаторни притисци остану упорни, чиме ће се вјероватно појачати опрезан став Феда, док званичници расправљају о томе колико су рестриктивне каматне стопе. Прије тога је објављен JOLTS извјештај о броју отворених радних мјеста, а који је смањен у априлу на најнижи ниво у посљедње три године, првенствено подстакнут ситуацијом у здравственом и државном сектору, као и услугама смјештаја и угоститељских објеката.

Дефицит трговинског биланса је у априлу повећан на највећи ниво од октобра 2022. године због пораста увоза роба као што су моторна возила, рачунари и индустријске потрештине, указујући да ће трговина поново ограничити економски раст. Прогноза Феда из Атланте (GDPNow) је предвидјела да ће трговина смањити БДП у II кварталу за око пола процентног поена. Примјетно је да је трговински дефицит САД са Кином смањен како је смањена вриједност робе увезене из Кине, као и робни дефицит са Мексиком.

Табела 5: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф	МАЈ	50,9	51,3
2.	PMI индекс услужног сектора Ф	МАЈ	54,8	51,3
3.	Композитни PMI индекс Ф	МАЈ	54,2	51,3
4.	ISM индекс прерађивачког сектора	МАЈ	49,5	48,7
5.	Број отворених радних мјеста	АПР	8.350.000	8.059.000
6.	Фабричке поруцбине	АПР	0,6%	0,7%
7.	АДП промјене броја запослених	МАЈ	175.000	152.000
8.	Трговински биланс (у милијардама USD)	АПР	-76,5	-74,6
9.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	1. јун	220.000	229.000
10.	Континуирани захтјеви незапослених	25. јун	1.790.000	1.792.000
11.	Промјена бр. запослених у нефармерском сектору	МАЈ	180.000	272.000
12.	Промјена бр. запослених у приватном сектору	МАЈ	165.000	229.000
13.	Стопа незапослености	МАЈ	3,9%	4,0%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0848 на ниво од 1,0801.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Док је GBP и даље релативно стабилна у односу на EUR након смањења каматних стопа ECB, фокус финансијског тржишта се усмјерава на даље кораке БоЕ, са шпекулацијама да би могла да одложи смањење каматних стопа до краја године, чиме би ојачала снагу GBP. Тржишне пројекције указују на могуће смањење каматних стопа у Великој Британији до децембра, што је у супротности са очекивањима даљег смањења каматних стопа ECB. Упркос очекивању смањења референтне каматне стопе, цијене некретнина у Великој Британији су доживјеле маргинални пад, али су се у цјелини стабилизовале, показујући отпорност тржишта некретнина.

Будућа влада Велике Британије ће се суочити са тренутним проблемом финансирања јер вијећа упозоравају на мањак буџета од 6,2 милијарде GBP (7,9 милијарди USD) у наредне двије године. Удружење локалне самоуправе је истакло да су буџети одбора достигли крајње границе, са трошковима услуга који су порасли за 15 милијарди GBP од фискалне 2021/2022. године због двоцифрене инфлације и растуће потражње за услугама.

Премијер Сунак и лидер Лабуристичке партије Кеир Стармер су се сукобили по питању пореза у првој ТВ дебати изборне кампање у Великој Британији. Сунак је оптужио Страмера да планира повећати порезе, тврдећи да би лабуристичка Влада коштала домаћинстава у просјеку око 2.000 GBP, што је Страмер одбацио као нетачним. Политичко-истраживачки институти Институт за фискалне студије и Резолуциона фондација су критиковали обје водеће странке због "избјегавања" стварности и неуспјеха у рјешавању хроничних проблема јавних услуга и пријетећих економских ризика, позивајући политичаре да развију кредибилне планове с обзиром на вјероватнију оштрију фискалну климу у будућем парламенту.

Табела 6: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	PMI индекс прерађивачког сектора Ф	МАЈ	51,3	51,2
2.	PMI индекс услужног сектора Ф	МАЈ	52,9	52,9
3.	Композитни PMI индекс Ф	МАЈ	52,8	53,0
4.	PMI индекс грађевинског сектора Ф	МАЈ	52,5	54,7
5.	Број регистрација нових аута (Г/Г)	МАЈ	-	1,7%
				1,0%

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,85149 на ниво од 0,84923. GBP је депрецирала у односу на USD па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2742 на ниво од 1,2719.

ЈАПАН

Ситуација на тржишту обавезница је побољшана пети квартал узастопно, што показује да је одлука о укидању политике контроле криве приноса добро утицала на тржиште. Предвиђа се да ће приноси јапанских десетогодишњих државних обавезница до краја године бити на нивоу од 1,05%, а до краја фискалне 2025. године на нивоу од 1,20% и до краја фискалне 2026. године на нивоу од 1,25%. Замјеник гувернера БоЈ Химино сматра да би, иако не треба директно да таргетира девизни курс, требало пажљиво анализирати његове ефекте на економску активност и инфлацију. На аукцији јапанских десетогодишњих обавезница уочено је значајније смањење цијене од очекиваног.

Члан Одбора БоЈ Накамура је изјавио да би Јапан могао пропустити циљани ниво цијена од фискалне 2025. године па надаље, наглашавајући економске слабости и изражавајући сумњу у одрживост раста плата. Предложио је да БоЈ размотри смањење куповина обавезница у зависности од стања економског опоравка. Иако вјерује да је прерано за повећање камата, Накамура је изјавио да ће се о обје политичке иницијативе вјероватно расправљати на састанку БоЈ који се завршава 14. јуна. БоЈ не жели да њене акције буду изненађење за учеснике на тржишту, тако да ће сва смањења бити постепено спровођена. Пакет премијера Кишиде са једнократним пореским олакшицама вриједан 35 милијарди USD почеће у јуну и укључује око 95 милиона пореских обавезника који зарађују 20 милиона JPY или мање годишње и који ће заједно са осталим члановима своје породице добити попуст од 40.000 JPY по особи. Кабинет Владе је предвидио да ће

комбинација смањења пореза и очекиваних повећања плата повећати приход по глави становника до 3,8% ове фискалне године.

Економисти очекују да ће БоЈ на наредном састанку задржати референтну каматну стопу на истом нивоу, док многи очекују ново повећање до октобра. Министар финансија Сузуки је истакао важност уздржаног карактера интервенција на девизном тржишту јер је велики дио девизних резерви искориштен за недавне операције куповине ЈРУ. Девизне резерве Јапана су смањене на 1,23 билиона USD на крају маја, великим дијелом због смањеног држања страних обавезница.

Табела 7: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Капитална потрошња (Г/Г) I квартал	11,0%	6,8%	16,4%
2.	PMI произвођачког сектора Ф MAJ	50,5	50,4	49,6
3.	Монетарна база (Г/Г) MAJ	-	0,9%	2,1%
4.	Зараде радника (Г/Г) АПР	1,8%	2,1%	1,0%
5.	PMI композитни Ф MAJ	52,4	52,6	52,3
6.	PMI услужног сектора Ф MAJ	53,6	53,8	54,3
7.	Потрошња домаћинства (Г/Г) АПР	0,5%	0,5%	-1,2%
8.	Водећи индекс П АПР	111,6	111,6	111,7
9.	Коинцидирајући индекс П АПР	114,5	115,2	114,2

ЈРУ је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 170,62 на ниво од 169,33. ЈРУ је апрецирао у односу на USD те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 157,31 на ниво од 156,75.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

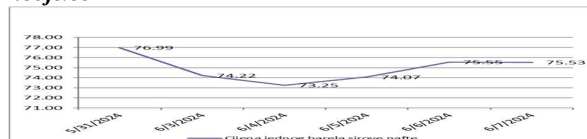
Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 76,99 USD (70,97 EUR). Почетком недјеље цијена нафте је забиљежила оштар пад од 3,6% на дневном нивоу (највећи пад од почетка ове године), а након што је ОПЕКС+ неочекивано најавио план за враћање одређене производње на тржиште ове године, почевши од октобра. Извоз сирове нафте на америчкој обали Мексичког заљева се у мају опоравио са најнижег нивоа у 2024. години јер су испоруке у Азију порасле. Извоз овог енергента из Бразила пао је на најнижи ниво у посљедњих 11 мјесеци. Испоруке из Венецуеле су скочиле за 9,4% у односу на претходни мјесец упркос враћању санкција. Пад цијене је настављен у уторак када је АРП објавио да су америчке залихе нафте порасле за 4,1 милион барела, што је појачало забринутост у вези са потражњом. Такође, извоз нафте из Русије је смањен четврту недјељу заредом, достижући најнижи ниво од средине фебруара. Током претходног мјесеца дневно смањење је износило око 400.000 барела. Ово показује да Русија настоји смањити производњу јер је раније производила превише. У сриједу се цијена нафте благо опоравила након што су економски подаци објављени за тржиште САД накратко утицали на повећана очекивања могућности скоријег смањења каматних стопа Феда. Ипак, значајнији раст цијене нафте је био ограничен подацима ЕИА о неочекиваном расту залиха нафте за 1,2 милиона барела (очекиван пад за 2,3 милиона барела). Највећи дневни раст цијене од 2,0% забиљежен је у четвртак након што је министар за енергију Саудијске Арабије упозорио да ОПЕКС+ може да повуће одлуке о промјени производне квоте. Ипак, у петак цијена нафте је поново забиљежила благи пад јер су тржишта поново промијенила прогнозе могућности скорог смањења каматних стопа Феда, а под утицајем снажних података о броју запослених по секторима у САД који су објављени на крају недјеље.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 75,53 USD (69,93 EUR). Цијена нафте је смањена већ трећу недјељу и у односу на претходну је забиљежила пад за 1,90%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

Одржавање одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може да гарантује њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.327,33 USD (2.145,40 EUR).

Цијена злата је протекле недјеље до четвртка углавном биљежила раст. На почетку недјеље раст цијене злата је уследио под утицајем смањења приноса америчких државних обавезница и депрецијације USD. У уторак је цијена злата коригована на ниже, опет под утицајем смањења приноса америчких обавезница узрокованог објављивањем лошијих од очекиваних података о броју новоотворених радних мјеста у САД. World Gold Council је извјестио о глобалном повећању резерви злата за 33 тоне у априлу, са бруто откупом од 36 тона и бруто продајом од 3 тоне. Централна банка Турске је била највећи купац, додајући 8 тона својим резервама. Остали значајни купци су били Народна банка Казахстана (6т), Централна банка Индије (6т), Народна банка Пољске (5т), Монетарна управа Сингапура (4т), Централна банка Русије (3т) и Чешка народна банка (2т). Народна банка Кине је извјестила о споријем повећању својих резерви злата, додајући нешто мање од 2 тоне. Централне банке Узбекистана и Јордана су једине централне банке које су извјестиле о продаји, а свака од њих је смањила своје резерве за 1 тону. У сриједу и четвртак цијена овог племенитог метала је поново биљежила раст те је у четвртак забиљежила највишу вриједност у посљедње двије недјеље. Ипак, на крају протекле недјеље, када су објављени позитивни подаци са тржишта рада САД, што је знатно умањило могућност скоријег смањења каматних стопа Феда, цијена злата ја забиљежила оштар пад од преко 3%, што је у коначници резултирало трећим седмичним смањењем.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.293,78 USD (2.123,67 EUR). Цијена злата је забиљежила пад за 1,44% у односу на претходну недјељу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

